

Opisivači za sažetak iz Hrvatskoga jezika – 2023.

Uvod – naslov teksta, ime autora, tema, namjena

Očekivano

- naslov: *Neki novi klinici*
- autorica: Lea Balenović
- namjena: informirati čitatelje o ekološkome aktivizmu mladih / potaknuti mlade na aktivnosti usmjerene protiv klimatskih promjena
- tema: prosvjedi tinejdžera zbog klimatskih promjena

1. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

Sve se više mladih diljem svijeta bori protiv klimatskih promjena. / Mladi su se aktivirali u borbi protiv klimatskih promjena i počeli utjecati na svjetske vođe pod utjecajem Greta Thunberg. / Greta Thunberg potaknula je borbu mladih protiv klimatskih promjena.

Podupirući podatci, očekivano

- Greta Thunberg izostaje s nastave i protestira ispred parlamenta.
- Poziva odrasle da reagiraju na klimatsku krizu.
- Svojim istupima potaknula je vršnjake na djelovanje.
- Prosvjedi mladih sve su rašireniji i prisutniji u medijima.
- Diljem svijeta aktiviralo se već više od 75 000 tinejdžera pozivajući vlade na djelovanje.

2. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

Mladi ljudi izostaju iz škole da bi prosvjedovali i pritom imaju podršku škola. / Prosvjednici ne izbjegavaju školu kako bi izbjegli nastavu, već da bi se njihov glas čuo.

Podupirući podatci, očekivano

- Mladi smatraju da je važnije napraviti nešto za planet nego biti na nastavi.
- Bore se za budućnost sad jer bi kasnije moglo biti prekasno.
- Prosvjedi su jedini način na koji se mogu izboriti za promjene jer nemaju pravo glasa.
- Škole u mnogim državama dopuštaju izostajanje s nastave.
- U Belgiji se prosvjedi pretvaraju u terensku nastavu.
- U nekim se školama izostanci opravdavaju ako im je uzrok sudjelovanje u prosvjedima.

3. odlomak – osnovna misao + podupirući podatci

Osnovna misao, očekivano

U Hrvatskoj su tinejdžeri manje spremni na prosvjede. / Iako tinejdžeri diljem svijeta prosvjeduju za spas planeta, u Hrvatskoj mladi nisu tako aktivni.

Podupirući podatci, očekivano

- U hrvatskim se školama o klimatskim promjenama uči na apstraktan način, ne potiče se kritičko razmišljanje i djelovanje u interesu okoliša.
- Hrvatski su tinejdžeri svjesni ugroženosti planeta, ali ih više brinu pitanja poput zapošljavanja ili gospodarstva.

Zaključak – autorov zaključak, autorov stav

Očekivano

- Autorica podržava prosvjede mladih i nada se da će im se pridružiti i mladi u Hrvatskoj.

SADRŽAJ (3 boda)

3 boda	Navedeni su opći podatci o tekstu (ime autora, naslov teksta). Određeni su tema i namjena teksta te autorov stav o temi. Izdvojene su osnovne misli i važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Ne navode se suvišne pojedinosti. Osnovne su misli oblikovane vlastitim riječima, a samo su ključne riječi prenesene iz polaznoga teksta.
2 boda	Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav određeni su vrlo općenito. Izdvojene su samo neke osnovne misli i samo neke važne pojedinosti kojima se podupiru osnovne misli. Neke su pojedinosti navedene kao osnovne misli ili je navedeno mnogo suvišnih pojedinosti. Osnovne misli djelomično su oblikovane vlastitim riječima. Uz ključne riječi iz polaznoga teksta preneseni su i drugi izrazi.
1 bod	Tekst je prepričan bez sažimanja. Navedeni su samo neki opći podatci o tekstu. Tema, namjena i autorov stav nejasno su određeni. Izdvojena je samo jedna osnovna misao i niz nepovezanih i nevažnih pojedinosti. Osnovna misao ili misli uglavnom su oblikovane riječima izravno prenesenima iz polaznoga teksta.
0 bodova	Ne određuje se tema, namjena teksta i autorov stav i ne izdvaja se nijedna osnovna misao. Navedene su uglavnom nevažne pojedinosti. Veći dio sažetka prepisan je iz polaznoga teksta.

ORGANIZACIJA I STIL (3 boda)

3 boda	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka. U razradi teksta osnovne su misli iznesene jasnim i logičnim slijedom s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta postiže se upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.
2 boda	Sažetak se sastoji od uvoda, razrade i zaključka, ali uvod i zaključak nisu u potpunosti logično povezani s razradom. U razradi teksta osnovne su misli uglavnom iznesene jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti nisu uvijek logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta uglavnom se postiže upotrebom veznih sredstava. Sažetak je napisan uglavnom objektivno, jasnim jezikom i primjerenim stilom.
1 bod	Sažetku nedostaje uvod ili zaključak. U razradi teksta osnovne su misli iznesene djelomično jasno i logično s obzirom na smisao polaznoga teksta. Pojedinosti su samo navedene i djelomično su logično povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta rijetko se postiže upotrebom veznih sredstava. U dijelovima teksta koji se navodi vlastitim riječima upotrijebljene su riječi ili izrazi primjereni stilu.
0 bodova	Sažetak nije trodijelno strukturiran. U razradi teksta nisu iznesene osnovne misli. Pojedinosti koje su iznesene nisu povezane s osnovnim mislima. Povezanost teksta ne postiže se upotrebom veznih sredstava. Upotrebljavaju se riječi i izrazi koji nisu primjereni temi i stilu.

JEZIČNA TOČNOST (3 boda)

3 boda	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički točan.
2 boda	Sažetak je uglavnom pravopisno, gramatički i leksički točan.
1 bod	Sažetak je djelomično pravopisno, gramatički i leksički točan.
0 bodova	Sažetak je pravopisno, gramatički i leksički netočan.